

AI-106

April-2016

M.A., Sem.-IV

511 : Economics

(Financial Institutions and Markets)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખા છે.

1. નાણાકીય બજારના લક્ષણો અને કાર્યો વિશે ચર્ચા કરો.

અથવા

નાણાકીય વિકાસના નિર્દેશકો જણાવો. ભારતમાં નાણાકીય વ્યવસ્થાને લગતા આર્થિક સુધારા ચર્ચો.

2. નાણાં બજારની કાર્યપ્રણાલી સમજાવો. નાણાં બજારના કાર્યો, ઘટકો તથા ભાગ લેનારાઓ કયા છે ?

અથવા

(a) ટૂંકનોંધ લખો : આનુષંગિક જામીનગીરી (કરાર) આધારિત લીધેલ અને આપેલ ધિરાણ (CBLO).

(b) થાપણાનું પ્રમાણપત્રનો અર્થ અને લક્ષણો જણાવો.

3. મૂડીબજાર એટલે શું ? મૂડીબજારના લક્ષણો અને કાર્યો જણાવો.

અથવા

શેર ભરણાંની નવી કાર્ય વ્યવસ્થા 'બુક બિલ્ડીંગ'નો અર્થ આપી તેની જરૂરિયાત સ્પષ્ટ કરો. આ પ્રક્રિયાની મર્યાદાઓ જણાવો.

4. ડેરિવેટિવ્ઝનો અર્થ, લક્ષણો અને પ્રકારો જણાવો.

અથવા

વાયદાના કરારો (Forward) અને ભવિષ્યના સોદાઓ (Futures) વિશે નોંધ લખો.

5. નીચેનામાંથી દરેક પ્રશ્ન માટે શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ પસંદ કરી માત્ર નંબર (a, b, c, d) જ લખો.
[દા.ત. પ્ર.1 (a); પ્ર.2 = (d) વગેરે]

(1) ઔપચારિક નાણાકીય વ્યવસ્થામાં _____ અંગો છે.

(a) ત્રણ

(b) ચાર

(c) પાંચ

(d) આઠ

(2) નાણાં બજાર _____ ભાગોમાં વહેંચાયેલું છે.

(a) બે

(b) છ

(c) સાત

(d) દસ

(3) _____ ના મતાનુસાર "નાણાકીય વ્યવસ્થાનું પ્રાથમિક કાર્ય નવી સંપત્તિના સર્જન માટે તથા વર્તમાન સંપત્તિના પોર્ટફોલિયોમાં ફેરફાર કરવા માટે બચતો અને રોકાણો વચ્ચે જોડતી કડી પૂરી પાડવાનું છે."

(a) વાન હોર્ન

(b) રોબિન્સન

(c) કાઉથર

(d) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા

- (4) _____ સરકારની ટૂંકાગાળાની પ્રવાહિતા ઘટાડો પૂરી કરવા માટે બહાર પાડવામાં આવે છે.
 (a) કોલ મની (b) સર્ટીફિકેટ ઓફ ડિપોઝીટ
 (c) ટ્રેઝરી બિલ્સ (d) વાણિજ્યિક કાગળો
- (5) થાપણોનું પ્રમાણપત્ર એ અભૌતિક સ્વરૂપમાં (dematerialised) અથવા તો _____ ના સ્વરૂપમાં બહાર પાડવામાં આવે છે.
 (a) ટી-બિલ્સ (b) કોલ મની
 (c) વચનપત્ર (d) વાણિજ્યિક બિલો
- (6) વર્ષ 2002-03 દરમિયાન રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાએ નાણાકીય અને શાખનીતિની મધ્યસ્ત્ર સમીક્ષા દરમિયાન _____ વિશે જાહેરાત કરી હતી.
 (a) સીબીએલઓ - CBLO (b) નોટિસ નાણાં બજાર
 (c) આંતર બેંક હિસ્સાનું પ્રમાણપત્ર (d) બેંકર્સની સ્વીકૃતિ
- (7) નાણાં બજારના મ્યુચ્યુઅલ ફંડોના ખ્યાલની શોધ
 (a) અમેરિકા અને બીજા વિકસિત દેશોમાં (b) ભારત જેવા વિકાસશીલ દેશોમાં
 (c) વૈશ્વિક નાણાં બજાર દ્વારા થઈ હતી. (d) આધુનિક અર્થશાસ્ત્રીઓ દ્વારા થઈ.
- (8) ધંધાકીય એકમોને જરૂરી એવા લાંબાગાળાનાં ભંડોળો ઉછીના લેવાં અને ધિરાણ કરવા માટેનું બજાર એટલે _____.
 (a) નાણાં બજાર (b) મૂડી બજાર
 (c) મધ્યસ્થ બેંક (d) રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકો
- (9) મૂડીબજારનાં વ્યવહારો _____ દ્વારા થાય છે.
 (a) પ્રત્યક્ષ બજાર (b) પરોક્ષ બજાર
 (c) બંને બજારો (d) ઉપરનું એકપણ નહીં
- (10) ભારતમાં મૂડીબજારનું નિયમન _____ દ્વારા થાય છે.
 (a) સેબી (b) રિઝર્વ બેંક
 (c) રાજ્ય સરકારો (d) કેન્દ્ર સરકાર
- (11) ઓપ્શન (Option)ના મૂલ્યાંકનને કયું પરિબળ અસર કરે છે ?
 (a) વર્તમાન બજાર કિંમત (b) અમલીકરણની કિંમત
 (c) વ્યાજનો દર (d) આપેલ તમામ
- (12) “ડેરિવેટીવ્સ સાધન એ નાણાકીય સાધન નથી.” – આ વિધાન
 (a) ખરું છે. (b) ખોટું છે.
 (c) તટસ્થ છે. (d) એકપણ નહીં
- (13) ડેરિવેટીવ્સ સાધનનો હેતુ
 (a) બજારમાં પ્રવર્તતી કિંમત નક્કી કરવાનો
 (b) બજારમાં પ્રવર્તતી કિંમતનું જોખમ કવર કરવાનો
 (c) બજારમાં પ્રવર્તતું જોખમ કવર કરવાનો
 (d) આપેલ તમામ
- (14) વોરંટની કિંમત (મૂલ્ય) અસર પામે છે.
 (a) અમલીકરણની (exercise) કિંમત (b) ઓપ્શનના અમલનો સમયગાળો
 (c) વ્યાજનો દર (d) ઉપરના તમામ

Seat No. : _____

AI-106

April-2016

M.A., Sem.-IV

511 : Economics

(Financial Institutions and Markets)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Discuss the characteristics and functions of Financial Market.

OR

State the indicators of Financial Development. Discuss the Economic Reforms in Financial System in India.

2. Explain the working mechanism of Money market. What are its' functions, segments and players ?

OR

- (a) Write short note on : Collateralized Borrowing and Lending Obligation (CBLO).
(b) What is certificate of deposit ? Point out its characteristics.

3. What is Capital Market ? Explain the characteristics and functions of capital market.

OR

Give the meaning of new issue mechanism 'Book Building'. Point out its need. Explain the limitation of Book Building mechanism.

4. State the meaning, characteristics and types of derivatives.

OR

Write note on : Forward and Futures.

5. For following each question, select the best answer and write only its number (a, b, c, d) [For example Q1 = (a); Q2 = (d) etc]

- (1) Formal Financial System consists of _____ components.

- (a) Three (b) Four
(c) Five (d) Eight

- (2) The Financial Market divided into _____.

- (a) two (b) six
(c) seven (d) ten

- (3) According to _____, "The Primary function of the financial System is to provide a link between savings and investment for the creation of new wealth and to permit portfolio adjustment in the composition of the existing wealth."

- (a) Van Horne (b) Robinson
(c) Crowther (d) RBI

- (4) _____ are issued to meet the short-term liquidity shortfalls of the government.
- (a) Call Money (b) Certificate of deposit
(c) Treasury Bills (d) Commercial papers
- (5) A certificate of deposit is issued either in dematerialized form or as a _____
- (a) T-Bills (b) Call Money
(c) Promissory Note (d) Commercial Bills
- (6) The RBI had announced the introduction of _____ during its Mid term Review of Monetary and credit policy for the year 2002-03.
- (a) CBLO
(b) Notice Money Market
(c) Inter Bank Participation Certificate
(d) Bankers' Acceptance
- (7) The concept of 'Money Market Mutual Funds' (MMMMF) has been innovated by
- (a) USA and other developed countries.
(b) Developing countries like India.
(c) Global Money Market.
(d) Modern Economists.
- (8) A market for borrowing and lending long term capital funds required by business enterprises means _____.
- (a) Money Market (b) Capital Market
(c) Central Bank (d) Nationalized Banks
- (9) The transactions in capital market are done by _____
- (a) Direct Market (b) Indirect Market
(c) Both Markets (d) None of the above
- (10) In India, Capital Market is regulated by _____.
- (a) SEBI (b) RBI
(c) State Governments (d) Central Governments
- (11) Which factor is affected to option evaluation ?
- (a) Current Market Price (b) Exercise Price
(c) Rate of Interest (d) All of the above
- (12) "Derivatives instrument is not a Financial Instrument." – This statement is _____
- (a) True (b) False
(c) Neutral (d) None of the above
- (13) The objective of derivatives instruments is
- (a) to determine prevailing price in market.
(b) to cover the risk of prevailing price in market.
(c) to cover prevailing risk in the market.
(d) All of the above
- (14) The price of warrants is affected by
- (a) Exercise price
(b) Implemented time period of option
(c) Rate of interest
(d) All of the above